

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Locus ex epistola Innocentij ad Victricium Rothomagensem explicatus.
Synodus illic memorata, non est Sardicnesis, sed Nicæna. Sardicensis
enim nihil statuit de relationibus ad Summum Pontificem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

tius legeremus &c. Infrà: Ad singula consulta-
tioni tue responsum competens non negamus. In
libris quoque juris civilis hæ voces promiscuè
etiam accipiuntur.

II. Adnotavi supra, mitti solitas ad se-
dem apostolicam relationes sive consulta-
tiones in capitibus dubiæ disciplinæ. Hujus
rei exemplum extat in consultatione Hime-
rij Tarraconensis Metropolitanæ ad Siricium
Papam missa, qua eum interrogavit de quin-
decim capitibus disciplinæ, quæ magni mo-
menti erant, de baptismo nimirum, pœni-
tentia, Clericis, eorumque cœlibatu, ac de
monachis. Siricius verò, præcæ ætatis Pon-
tifex, qui anno ccc lxxxv. & deinceps
fedebat, consultationem illam profectam esse
pronuntiat ex mero jure obsequij quod
sedi apostolicæ debetur. Sic enim scribit in
calce epistolæ ad Himerium: *Ad singulas cau-
sas de quibus ad Romanam Ecclesiam, utpote ad
caput sui corporis, retulisti, sufficientia, quantum
opinor, responsa reddidimus.*

III. Earum consultationum usus in du-
biis disciplinæ causis, disertis verbis expres-
sus habetur in epistolis Innocentij primi, qui
eum arcessit ab institutione majorum in epi-
stola ad Felicem Episcopum Nucernianum.
*Mirari non possumus, inquit, dilectionem tuam
sequi instituta majorum, omniæque que possunt
aliquam recipere dubitationem ad nos quasi ad ca-
put atque ad apicem episcopatus referre; ut con-
sulta videlicet sedes apostolica ex ipsis rebus du-
biis certum aliquid faciendum pronuntiet.* Ex-
cipi posset Felicem illum Episcopum Nuce-
rianum pertinuisse ad Diœcesim Romanam,
quòd Nucerniana civitas esset in provincia
Capuana. Itaque rei hujus probatio aliunde
petenda est. Eam autem valde illustrem ex-
hibet altera ejusdem Innocentij epistola
data ad Exuperium Episcopum Tolosa-
num, à quo consultus fuerat Innocentius.
*Et quidem dilectio tua, inquit, institutum se-
quuta prudentium, ad sedem apostolicam referre
maluit quid de rebus dubiis custodire deberet,
potius quam usurpatione præsumpta que sibi vi-
derentur de singulis obtinere.*

IV. Verùm illustriora hujus moris exem-
pla petenda sunt primùm ex epistola Inno-
centij ad universos Episcopos Macedoniæ,
in qua missæ ab eis relationi de dubiis disci-
plinæ responderet: *Ad quam, id est, sedem
apostolicam, relatio quasi ad caput Ecclesiarum
missa currebat.* Tum ex ejusdem epistola ad
Victricium Episcopum Rothomagensem,
qua ejus consultationi responderet. Ex ea au-
tem colligitur regula valde illustris, eam
nimirum Romanis Episcopis mentem non
fuisse, quum responsa dabant post consul-
tationes, ut novas leges his responsis præ-

scriberent, aut nova statuta inveherent, sed
tantùm ut Christianorum mentes revoca-
rent ad observationem canonum & antiquæ
traditionis. *Non quòd, ait Innocentius, nostra
præcepta aliqua imperentur, sed ea que per de-
sediæ aliquorum neglecta sunt, ab omnibus
observari cupiamus, que tamen apostolica &
patrum constitutione sunt constituta.* Ex eo
porrò fonte manat quod Leo primus ali-
cubi scribit, decreta sua ac decessorum suo-
rum ex canonum disciplina esse petita.
*De canonum, inquit, sunt promulgata disci-
plinis.*

V. Responsa tamen illa non ita acci-
pienda sunt ac si simplicis tantùm consilij
vicem subirent, sed velut decisiones ex ca-
nonibus aut ex traditione petitæ, ad quarum
observationem Episcopi erant adstricti. Eam
ob causam Siricius Himerio mandat ut res-
ponsa sua deferri curet ad Episcopos provin-
ciæ Tarraconensis, itémque ad eos qui
in reliquis quatuor Hispaniarum provinciis
morabantur, in Carthaginensi nimirum,
quæ nunc Toletana dicitur, Bætica sive
Andalusia, Lusitania, & Gallæcia. *Nunc
fraternitatis tue animum, inquit Siricius,
ad servandos canones & tenenda decretalia
constituta magis ac magis incitamus, ut hæc
quæ ad tua consulta rescripsimus, in omnium
cœpiscoporum nostrorum perferri facias notio-
nem.*

VI. In eadem epistola Innocentij ad
Victricium extat illius Pontificis perscriptum
desiderium quoad causas Episcoporum, sed
iis verbis quæ molestos hæcenus habuerunt
eruditos. Contendebat quippe Innocen-
tius majores causas esse referendas ad se-
dem apostolicam post judicium Episcopo-
rum uniuscujusque provinciæ, juxta syno-
di constitutum & vetustam consuetudi-
nem. *Si autem, inquit, majores cause in
medium fuerint devolute, ad sedem apostoli-
cam, sicut synodus statuit, & vetus consue-
tudo exigit, post judicium episcopale referat-
tur.* Ex epistola porrò Innocentij ad Con-
cilium Milevitanum, in qua contendit jus
relationis in materia fidei ad sedem apo-
stolicam pertinere juxta canones, & ex
hoc epistolæ ad Victricium loco, qui syno-
do tribuit auctoritatem referendi de
causis majoribus, ex his inquam locis col-
ligitur hæc agi de causis dubiis fidei &
disciplinæ, non autem simpliciter de de-
positionibus Episcoporum, aut in univer-
sum de omnibus causis, ut vulgo putant.
Synodus verò cujus hoc loco mentio-
nem facit Innocentius, & canones in epi-
stola ad Milevitanum Concilium lauda-
ti, omnino sunt alij præter Sardicenses.

Innoc. in ep. ad
Victric. c. 1.

Vide lib. 1. c. 10.
5. 6.

Synodus enim Sardicensis nihil statuit de relationibus ad Summum Pontificem mittendis in materia fidei. Itaque synodus illa ab Innocentio laudata non alia est quam Nicæna, cujus ipse mentio facit in initio hujus capituli tertij; ubi ait causas Clericorum, tam superioris ordinis, quam etiam inferioris, terminandas esse secundum Nicænam synodum ab Episcopis provinciarum, adeo ut non liceat ad alias convolare provincias.

VII. Canonibus tamen Nicænis modum quendam præscribit Innocentius his verbis: *Sine præjudicio tamen Ecclesie Romanæ, cui in omnibus causis debet reverentia custodiri.* Clausula illa petita est ex canone sexto ejusdem Concilij Nicæni; quo vetus consuetudo confirmatur pro conservatione jurium Patriarcharum & ceterorum Metropolitānorum, præcipuè verò pro juribus Episcopi Romani conservandis, qui illic expressè nominatur. Quare cum Innocentius pronuntiat synodum Nicænam causas Clericorum superioris ordinis commisisse iudicio synodorum uniuscujusque provinciarum, rectè addidit salvam tamen esse in omnibus debere reverentiam sedi Romanæ debitam, id est, servandam esse auctoritatem primatus Romani ab eadem Nicæna synodo confirmati. Quoniam verò exceptio illa vaga est & generalis, & ad causas Episcoporum & reliquorum Clericorum porrigitur, (hic est enim genuinus sensus horum verborum in omnibus causis) eam Innocentius apertè explicat in iis quæ sequuntur, quæ duo quædam probant, nimirum reverentiam illam versari in jure relationis, & relationem tamen fieri tantum debere in causis majoribus, id est, in controversiis fidei & in dubiis disciplinæ causis. Et quia duo illa capita respicere possunt non solum Episcopos, sed etiam reliquos Clericos, & laicos, rectè scriptum est in initio capituli tertij servandam esse reverentiam Ecclesie Romanæ debitam, id est, mittendam esse relationem ad apostolicam sedem in omnibus causis, id est, in causis & contentionibus quæ inter Clericos tam superioris ordinis quam etiam inferioris fuerint exortæ. Existimo autem eam explicationem multò meliorem esse ea quæ vulgò huic loco affingitur, verba nempe illa, in omnibus causis, nihil aliud significare quam depositiones Episcoporum, quæ dein explicantur, ut aiunt, sub nomine causarum majorum. Nam interpretatio illa violenta est, ac verbis ipsis contraria; quæ, ut dixi, complectuntur causas Episcoporum & Clericorum, quoties eas contingit esse majores.

VIII. Ad faciliorem autem intelligen-

tiam hujus materie, observandum est causas majores sedi apostolicæ reservatas ea tempestate restrictas fuisse ad duo capita superius allata, ad dubia videlicet fidei & disciplinæ, tum depositiones Episcoporum inter causas majores non fuisse relatas tempore Concilij Nicæni, neque deinceps per multum ævi. Harum observationum probatio in promptu est, & manifesta. Constat enim depositiones Episcoporum peragi olim solitas unica Episcoporum auctoritate, juxta canones Nicænos itémque Sardicensis, qui prorsus obtinuerunt in Occidente usque ad tempora Nicolai primi; adeo ut si appellatio non interponeretur, depositiones illæ mandarentur executioni absque auctoritate Summi Pontificis. Præterea Pelagius secundus ad Joannem Patriarcham CP. scribens circa annum DLXXVII. locum hunc ex epistola Innocentij laudans & interpretans, ait unamquamque provinciam habere debere suos iudices, Episcopos nimirum, ut in sua quælibet synodo causas terminet, tam Episcoporum quam aliorum Clericorum, si appellatio non interponeretur. Tum addit majores & difficiles quæstiones referri semper debere ad apostolicam sedem, sicut synodus statuit, & consuetudo exigit. *Majores verò, inquit, & difficiles quæstiones, ut sancta synodus statuit, & beata consuetudo exigit, ad sedem apostolicam semper referantur.* Quibus verbis explicat verba Innocentij: *Majores cause*, id est, *difficiles quæstiones*. In eundem sensum Leo primus, ad Anastasium Episcopum Thessalonicensem scribens, tum demum causas Episcoporum referendas esse docet ad apostolicam sedem si quid inciderit admodum difficile, ita ut nec à synodo provinciali definiti potuerit, nec à synodo Illyricana: *Si foris inter ipsos qui præsent de majoribus (quod absit) peccatis causa nascatur quæ provinciali nequeat examine definiti, fraternitatem tuam de totius negotij qualitate Metropolitānus curabit instruere; & si coram positus partibus nec tuo fuerit res sopita iudicio, ad nostram cognitionem quicquid illud est transferatur.* Sanè Vigilius Pontifex Romanus ad Eutherij consulta respondens, ac causas commemorans sedi apostolicæ reservatas, iudicia appellationum Episcoporum & majores causas velut quasdam res prorsus divinas recenset. *Omnium appellantium apostolicam sedem Episcoporum iudicia*, inquit, *& cunctarum majorum negotia causarum eidem sancte sedi reservata esse liquet.*

IX. Præterea, causæ simplicium Presbyterorum, quando de fide agebatur, ad sedem apostolicam referebantur, ut patet ex causa